

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΝΟΧΟΥ*

Ι ψυχρότης! Ἐκεῖνος δὲν ἀφῆκε καμμίαν ἀπὸ τὰς παλαιὰς συνηθείας του. Τὴν τακτικὴν του ὥρα εὗρισκετο στὴ λέσχη του. Μὲ τὴν ἴδια λαχτάρᾳ ἔπαιζε· μὲ τὴν ἴδια ἀδιαφορίᾳ ἐκέρδιζεν ἢ ἔχανε· τοὺς ἰδίους φίλους συναναστρέφετο· τὸν ἴδιον ἵπποτισμὸν ἐδείκνυε πρὸς τὰς κυρίας, τὰς ἰδίας τρυφερὰς περιποιήσεις, χωρὶς κἀνεὶς νὰ μαντεύσῃ ὅτι τῶρα ἡ ζωὴ του ἥλλαξε καὶ ὅτι ὑπάρχει τῶρα δι' αὐτόν, συνδεσμένη μὲ τοὺς ἀρρήκτους τοῦ γάμου δεσμούς, μία νέα κόρη.

Ἐκείνη, λεπτοφυὴς πάντοτε, εἶχε τοὺς ἰδίους τρόπους τοῦ οἰκοτροφείου της· ἐνεδύετο ἀπλούστατα. Ἐκράτει τακτικὴν ἀλληλογραφίαν μὲ τὰς συμμαθητριάς της καὶ δὲν ἔβλεπαν τὰ παιδικὰ της μάτια τὴν διαγωγὴν τοῦ συζύγου.

Καλὴ καὶ περιποιητικὴ πρὸς τὸν Μενέλαον, ἐφέρετο μὲ ἀξίαν μελέτης παρατηρητικότητα καὶ προμελέτην, μήπως ἐμπρὸς του τῆς διαφύγῃ κίνημα στοργῆς ἢ λέξις ἀγάπης.

Ἐγνώριζεν ὅτι θὰ τὸν ἐνοχλήσῃ, ἢ τὸ εὗρισκε περιττὸν διὰ τοὺς συζύγους, καλὸν δὲ μόνον διὰ τοὺς ἐρωτευμένους.

Ἄν ἐκεῖνος λιγάκι κατεδέχετο νὰ προσέξῃ, θ' ἀνεκάλυπτε κάτω ἀπὸ τὸν ἐπίπαγον τῆς νέας κόρης θερμότητα πολλήν.

Ἡ μόνωσις τόσῳ πολὺ τὴν ἐστενοχῶρει, ὥστε ἤρχισε, μὲ ἐπιμονὴν κατ' ἀρχὰς ἀλλὰ μὲ πάθος κατόπιν, νὰ καταγίνεται εἰς τὴν ζωγραφικὴν.

Ἐζωγράφιζε πολὺ σύμμετρα, μὲ γλυκεῖς χρωματισμούς, μὲ πολ-

* ΣΗΜ.— Τὸ διήγημα τοῦτο τῆς ἀειμνήστου Ἀλεξάνδρου Παπαδοπούλου, ὅπως ἀνέκδοτον, καὶ ἐκ τῶν τελευταίων ἰσως ἔργων της, ἐστάλη ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ὑπὸ τοῦ ἐν Κων/λει συμπαθοῦς φίλου καὶ ἀδελφοῦ αὐτῆς κ. Ἰωάν. Παπαδοπούλου. Πλὴν τούτου, ἡ Διεύθυνσις τοῦ *Ἡμερολογίου* κατέχει δύο ἐτι ἀνέκδοτα διηγήματά της, ὡς καὶ τὸ δράμα «Ἄννα Κομνηνή», τὸ μόνον δραματικὸν ἔργον, ὅπερ ἐφιλοπόνησεν ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου της καὶ ἀπέστειλεν ἡμῖν. Τὴν «Ἄνναν Κομνηνήν,» ἣτις εἶνε καὶ τὸ κύκνειον ἄσμα της, θέλομεν καταχωρήσει εἰς τὸν προσεχῆ τὸμον τοῦ 1909.

λὴν καλαισθησίαν, χωρὶς ἔξαρσιν ὁμῶς καὶ πρωτοτυπίαν, ὅπως ὄλαι αἱ γυναικες καὶ ὅπως οἱ περισσότεροι ἄνδρες.

* * *

Τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς ἡ Θαλασσινὴ ἐλάμβανε πάντοτε μίαν ἐπιστολὴν ὀγκώδη καὶ ἐπὶ συστάσει, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἀπῆντα, καὶ τὴν ὁποίαν ἀφοῦ ἀνεγίγνωσκε, ἔκλαιε μυστικά καὶ πολὺ συχνὰ τὰ πικρὰ δάκρυά της ἔσβυναν τὰς ὑδατογραφίας της. Τὴν πρώτην ἐπιστολὴν ἔλαβεν εὐθὺς μετὰ τὸν γάμον της.

Αἱ ἐπιστολαὶ ὄλαι τῶρα ἦσαν ἕξ. Ἐνῶ τὰς ἐπιστολάς τῶν φίλων της τὰς ἀφινεν ἀνοικτὰς εἰς τὸ γραφεῖον της, αὐτὰς τὰς ἐπιστολάς τὰς ἔκρυπτε μὲ ἐπιμέλειαν καὶ ἐλάμβανε μυρίας προφυλάξεις, τὴν μίαν πλέον παιδαριώδη ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Τὴν πρώτην τὴν ὑπεδέχθη μὲ λυγμοὺς καὶ μὲ λιποθυμίας ἠσθένησε μάλιστα καὶ δι' ὀλίγας ἡμέρας. Τῶρα σχεδὸν συνείθισε.

* * *

Ὁ κ. Μενέλαος ἠσθένησε σοβαρώτατα.

Ἡ Θαλασσινὴ ἠγγρύπησε εἰς τὸ πλευρόν του τὸν περιποιήθηκε μὲ ἀφοσίωσιν καὶ τρυφερότητα. Ὁ ἰατρός τὴν εἶχε θαυμάσει.

Ὁ πυρετός του ἠῤῥεξε. Ἐκεῖνη ἔλυωνε, ὡς νὰ ἔκαιε καὶ αὐτὴν ὁ ἴδιος πυρετός.

Μίαν ἑσπέραν τρομεράν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἰατρός τοὺς ἔκρυψε τοὺς φόβους του, ἡ Θαλασσινὴ ἠνοιξε ἕνα μυστικὸν συρταράκι τοῦ γραφείου της καὶ ἀφοῦ ἐβεβαιώθη ὅτι τὰ σβυσμένα μάτια τοῦ ἀσθενοῦς δὲν τὴν ἔδλεπαν, ἐπῆρει ἕνα σταυρὸ μὲ τιμιόξυλο, δῶρον τῆς μακαρίτισσας τῆς μητέρας της, τὸν ἐφίλησε, τὸν ἔβρεξε μὲ τὰ δάκρυά της καὶ τὸν ἐκρέμασεν εἰς τὸν λαϊμόν τοῦ Μενελάου.

Ἡ Θαλασσινὴ γεννήθηκε μέσα σὲ βαπόρι καὶ γι' αὐτὸ τῆς ἔδωκαν αὐτὸ τὸ ὄνομα. Κατόπιν, ὅταν ἐμεγάλωσε λιγάκι, τῆς ἐχάρισεν ἡ μητέρα της αὐτὸν τὸν σταυρὸ, διότι προησθάνθη πῶς θ' ἀπέθνησκε. Ἡ Θαλασσινὴ τὸν φοροῦσε πάντα στὰ στήθη της. Μὰ ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ πῆρε τὸ πρῶτο μυστηριώδες γράμμα, τὸν ἔξεκρέμασε καὶ τὸν ἔκρυψε σὸ μυστικὸν συρταράκι.

Ὁ ἀσθενὴς γύρισε σὸ καλὸ. Ἡ Θαλασσινὴ εὐχαριστοῦσε τὸ θαυματουργὸ σταυρὸ της. Ὁ ἰατρός καμάρωνε γιὰ τὴν ἐπιστήμη του. Ὁ Μενέλαος ἀποροῦσε γιὰ τὴν κράσι του.

* * *

Τῶρα ὁμῶς ἀνάρρωσε, ἔγεινεν ἰδιότροπος, πικρόλογος, ἐνῶ συνήθως ἡ ἀνάρρωσις κάμνει τὸν ἄνθρωπον γλυκύτερον.

Ἡ Θαλασσινὴ ἔγεινε γλυκύτερα, μὰ καταλάμβανε πῶς τοῦ ἐδείκνυε πολλὴν ἀγάπην καὶ ἐγίνετο ἐνοχλητικὴ.

Μίαν ἡμέραν διάβαζε τὰ γράμματα τῶν συμμαθητριῶν τῆς κ' ἐγελοῦσε καὶ τὴν βρωτοῦσε ἂν εἶνε δυνατόν λογικὸς ἄνθρωπος νὰ τὰ διαβάξη αὐτὰ τὰ γράμματα καὶ ν' ἀπαντᾷ σ' αὐταὶς τῆς ἐνοησίαις.

— Μπᾶ! ἔχει ἀνοησίαις ἐκεῖ μέσα; ἠρώτησεν ἐκείνη μὲ ἀφέλειαν.

— Μὰ τί! δὲν τῆς νοιώθεις; ἀπήντησεν ἐκείνος μὲ οἶκτον.

— "Ὅταν κάνεις ἀγαπᾷ ἓνα πρόσωπον, τοῦ φαίνονται ὅλα ἔξυπνα καὶ ἐνδιαφέροντα. Ὑπάρχουν πλάσματα, τὰ ὁποῖα καταδέχονται νὰ μὲ συλλογίζωνται, νὰ παίρνουν στὰ χέρια των τὴν πέννα καὶ τὸ χαρτί γιὰ νὰ μὲ γράφουν" καὶ μοῦ γράφουν χίλια τρυφερὰ λόγια" καὶ θέλεις νὰ προσέξω σ' ἐκεῖνα ποῦ μὲ γράφουν;

Ἡ φωνὴ τῆς ὑπέτρπε καὶ θαρροῦσε κανεὶς πῶς θὰ ἔκλαιε. Μὰ ὄχι, τὸ μικρὸ κοριτσάκι ἤξευρεν ἀπὸ τώρα ὅτι τὰ δάκρυα τῆς ἀγαπωμένης γυναικὸς εἶνε βευστὸν πολῦτιμον καὶ ἐπομένως ὄπλον πανίσχυρον εἰς τὰ χερᾶκια των' μὰ τὰ δάκρυα γυναικὸς ἀδιαφόρου εἶνε ἐνοχλητικὰ καὶ πειράζουν τὰ εὐαίσθητα νεῦρα τῶν ἀνδρῶν. Ἐχαμογέλασε λοιπὸν γλυκά.

Ὁ Μενέλαος ἤθελε καὶ καλὰ νὰ περιπαίξῃ, νὰ τὴν ταπεινώσῃ.

Τὸ χέρι του, ἐνῶ διώρθωνε τὸ περιλαίμιόν του, ἔψαυσε τὴν ἄλυσίδα τοῦ σταυροῦ τῆς Θαλασσινῆς.

Τὴν ἔκοψε βιαστικὰ καὶ ἔρριψε μακρὰν καὶ τὴν ἄλυσίδα καὶ τὸν σταυρόν.

Ἡ Θαλασσινὴ ἐκλονίσθη, ἀλλὰ δὲν ἔπεσεν. Ἐκεῖνος ἐξηκολούθησε:

— Οἱ σταυροὶ καὶ τὰ φυλακτὰ, εἶνε καλὰ γιὰ τῆς μάγισσες καὶ γιὰ τῆς γυναῖκες τῆς φανατικαῖς. Ἄλλη φορά, τέτοια παληόξυλα δὲν θέλω νὰ μοῦ κρεμνᾶς.

Ἐκείνη ἀφῆκε τὸν σταυρὸ τῆς κατὰ γῆς' ἂν ἐκινεῖτο λιγάκι, θὰ ἔκλαιε μὲ ἀναφυλητῶς.

— Ἄ! θυμοῦμαι, ἓνα βράδῃ ἀνοιξες ἐδῶ σιμὰ ἓνα συρτᾶρι καὶ πῆρες τὸ σταυρό. Μὰ δὲν τὸ βλέπω τὸ συρτᾶρι.

Ἡ Θαλασσινὴ τώρα ὠχρίασε πολὺ' καὶ κατώρθωσε νὰ ψιθυρίσῃ:

— Δὲν ὑπάρχει συρτᾶρι. Μέσα στὸν πυρετό σου θὰ σοῦ φάνηκε.

— Ἄν δὲν φοροῦσα τὸ σταυρό, θὰ τὸ ἀπέδιδα στὸν πυρετό.

— Τί λές; Ἐγὼ τὸν φοροῦσα τὸν σταυρό ἀπὸ μωρὸ παιδί.

— Σὲ εἶδα σὲ λέγω ποῦ ἀνοιξες ἐδῶ ἓνα συρτᾶρι.

— Μὰ ἀφοῦ δὲν βλέπεις συρτᾶρι πουθενά;

— Σὲ εἶδα! ἐφώνηξε σὰν τρελὸς ὁ κ. Μενέλαος καὶ ἐκτύπησε τόσῳ δυνατὰ τὸ εὐθραυστον ἐπιπλον, ὥστε ἐθραύσθη καὶ ἐφάνη τὸ μυστικὸ συρτᾶρι.

* * *

Ὁχρίασε πολὺ ἡ Θαλασσινὴ καὶ ἐκεῖνος μὲ λευκὰ χεῖλη ἐψιθύρισεν:

— Ἀθλία, μὲ προδίδεις!!

Ἐλαβε τὰς ἐπιστολάς καὶ ἤλθεν ἡ σειρά του νὰ ὠχριάσῃ.

Ἡ Θαλασσινὴ πῆρε τὸν σταυρόν τῆς ἀπὸ κατὰ γῆς, τὸν ἐφίλησε,

τόν ἐκρέμασεν εἰς τὸν ἰδικόν της λαϊμόν, καὶ ἐσταύρωσε τὰς χεῖράς της. Ἡ κεφαλὴ της, ἡ παιδικὴ καιφαλὴ της, ἀνωρθώθη ὑπερήφανος καὶ ἔλαβεν ὕψος δικαστοῦ.

Ἐκεῖνος ἀνεγίνωσκε καὶ ἔτρεμε καὶ ἐφοβεῖτο ν' ἀποσπάσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς του ἀπὸ τὸ χαρτί, διότι ἤσθάνετο βαρὺ τῆς θαλασσινῆς τὸ βλέμμα.

« *Κυρία,*

» Ἐγὼ μόνον δὲν σὰς ἔστειλα γαμήλιον δῶρον· μὰ ὑπόσχομαι νὰ
» σὰς στέλλω ἀπὸ ἕνα κάθε πρώτη τοῦ μηνός. Εἶναι δῶρον πολῦτι-
» μον, διότι πάντοτε εὐχεται κάνεις νὰ γνωρίσῃ καλὰ τὸ πρόσωπον
» μὲ τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ζήσῃ.

Διονυσία».

Υ.Γ. « Αἱ ἐπιστολαί, τὰς ὁποίας θὰ σὰς στέλλω κατὰ διαλείμ-
» ματα εἶνε τοῦ συζύγου σας, μὴ θαυμάσετε τὸν κυνισμόν καὶ πρό
» πάντων μὴ ἀμφισβητήτε τὸ ἰδιόχειρον ».

Ἡ ἰδία

Μέσα εἰς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν ὁ κ. Μενέλαος ἔγραψεν :

« Ὁ ἀδελφός μου ἀνεκάλυψε μέσα εἰς ἕνα οἰκοτροφεῖον μίαν
» πλουσιωτάτην ὄρφανήν. Ἡ ὄρφανὴ αὐτὴ εἰμπορεῖ νὰ μᾶς σώσῃ
» ἀπὸ τὰ χρέη. Ἡ νύμφη μου, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλεται ἡ τιμὴ τῆς
» ἀνακαλύψεως, κατώρθωσεν εἰς τὸν περίπατον νὰ μοῦ ὑποδείξῃ τὸ
» χρυσορυχεῖον αὐτό. Εἶνε ἕνα ἀνάλατο ἀσχημοκόριτσο καὶ καθ' ὅλα
» τὰ φαινόμενα πολὺ διεστραμμένο. Ὡστε, ἀγάπη μου, ἀπὸ μένα
» χριστιανικώτερος δὲν γίνεται· ἀγαπῶ τὰς χήρας (δηλ. ἐσένα) καὶ
» τὰ ὄρφανὰ τὰ περισυλλέγω. Χαῖ! χαῖ! χαῖ!

Ὁ Μενέλαος σου».

Ὁ κ. Μενέλαος ἐδιάβαζε καὶ ἐδάγκωνε τὰ χεῖλη του. Τὰ μάτια του ἐθόλωναν. Ἐνα αἰσθημα λύσεως ἔλαμπε εἰς τὸ ὄχρὸ πρόσωπό του ἐναντίον τῆς Διονυσίας, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐγκαταλείψει, καὶ ἡ ὁποία τώρα τὸν ἐξεδικεῖτο. Μὰ ἐσκέφθη πῶς ἔπρεπε νὰ μαλάξῃ τὸν ἀμειλικτον αὐτὸν δικαστὴν ποῦ ἦτο ἐκεῖ ἐμπρός του, ὡς ἡ θεία δίκη.

Ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας της καὶ τὴν παρεκάλει νὰ τὸν συγχωρήσῃ.

— Ναὶ ὑπῆρξα ἄθλιος, μὰ ἡ ἐλευσινὴ αὐτὴ γυναῖκα μ' ἔκαμε τώρα νὰ ἐννοήσω τὸ ἰδικόν σου ὕψος καὶ τὸ ἰδικόν μου καταχθόνιον βάθος. Μ' ἐννοεῖς; Μὲ θαμβώνει ἡ λάμψις τῆς ἀρετῆς σου. Συχώρεσέ με!..

Ἡ Θαλασσινὴ τὸν διέκοψε μὲ μίαν κίνησιν μεγαλοπρεπῆ καὶ μὲ ἕνα βλέμμα τόσῳ διαπεραστικόν, ποῦ ἐκεῖνος ἔμεινε καρφωμένος καὶ ἄλαλος.

— Μὴ κοπιᾶζῃς ἀδίκως, τοῦ εἶπε· καὶ ἡ φωνὴ της εἶχε μίαν ἀσυνήθιστην ἔκφρασι σταθερότητος καὶ ὑπερηφανείας. Ἡ κωμωδία ἐτελείωσε πλέον. Ἀπὸ τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἶσαι ἐλεύθερος. Σοῦ παραχωρῶ τὴν ἐλευθερίαν σου καὶ τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας μου...

Ὁ Μενέλαος κάτι προσεπάθησε νὰ τραυλίση.
— Δέν εἶνε καμμία ἀνάγκη. Ὅλα εἶνε περιττά πλέον. Τώρα εὐτυχῶς εἶσαι εἰς πλήρη ἀνάρρωσιν. Δέν ἔχεις ἀνάγκην νοσοκόμου, καὶ ἰδοῦ, σὲ ἀπαλλάττω ἀπὸ τὴν παρουσίαν μου.

Τοῦ ἔριψε ἓνα τελευταῖον βλέμμα οἴκτου, ἔκαμε μίαν ὑπόκλισιν καὶ ἐξῆλθε μὲ ἓνα ὕφος ἡγεμονικόν, ἐνῶ ἐκεῖνος ἔμεινε βουδός ἀπὸ κατάπληξιν καὶ ἀγωνίαν....

† ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΠΟ ΤΑ " ΠΡΩΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ,,

1

ΦΕΓΓΑΡΙ ἀσημογάλανο, στολίδι ἐσὸν τῆς νύχτας
Ποῦ σὲ θωρῶ τὰπόβραδο καὶ σὲ ζητῶ τὴ μέρα,
Κάνε φτερά τὰ σύννεφα καὶ πέτα στήν παιδοῦλα
Ποῦχει τὸ φῶς στὴ κόμη της, τὸ φῶς καὶ στὴ ματιά της,
Ποῦ μοναχὴ τὴν ἄφησα καὶ γέρνει στήν ἀγκάλῃ
Τῆς νύχτας καὶ σι' ἀχνόφωτο τὴν ὄψη μου ἀγναντεύει.
Κι' ὡς τὴν ξανοίξης, κι' ὡς τὴ δῆς, φεγγάρι, μίλησέ της
Γιὰ τὸν καημὸ ποῦ μὲ κρατάει, τὸν πόνο ποῦ μὲ παίρνει,
Κάνε φτερά, φεγγάρι μου, καὶ παρηγόρησέ την.

2

Ἐδῶ καὶ χρόνια σ' ἀγαποῦσα
Ἄπ' ὅλα πρὸ πολὺ στὴ γῆ
Τί συμφορὰ! ξανθομαλλοῦσα,
Πέθαν' ἡ ἀγάπη μας μὲ ἀυγή.
Πέθαν' ἡ ἀγάπη μας κι' ἐχάθη
Ξανθομαλλοῦ, τί συμφορὰ!..
Ὅλη τὴν μέρα σὲ γυρεύω
Μὰ πουθενὰ δέν σ' ἀγναντεύω
Μόνο τὴ νύχτα σιῶνειρό μου
Σὲ βλέπω μέσ' στὴ σκοτεινιά.
Αὐτὴ τὴ χάρι, Θέ μου, δό μου:
Πάντα νάπλώνεται ἡ νυχτιά.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ